

Ks. Tadeusz Matras

KONGRES TEOLOGÓW POLSKICH W LUBLINIE

(14–16. IX. 1983 r.)

W ostatnich latach dwa ośrodki teologiczne w Polsce: Kraków i Lublin, podjęły się organizowania i przygotowania kongresów polskich teologów. Po kongresie w Krakowie-Mogile w 1967 r., ostatni — z kolei szósty od zakończenia wojny, obradował w Lublinie, w dniach 14–16 września 1983 r. Tym razem Katolicki Uniwersytet Lubelski otworzył mu swoje gościnne progi. Zgodnie zaś z życzeniem Rady Naukowej Episkopatu Polski Kongres skoncentrował się wokół tematu *Chrześcijaństwo a kultura polska*. Tysiącletnia działalność Kościoła i chrześcijaństwa na polskich ziemiach zmuszała bowiem do przeanalizowania spuścizny, jaką przekazują nasi teologowie następnym pokoleniom.

Kongres zainaugurowano Mszą św. w kościele akademickim, koncelebrowaną przez uczestników pod przewodnictwem ks. bpa Bolesława Pyłaka — ordynariusza lubelskiego i Wielkiego Kanclerza KUL-u.

Rektor KUL-u ks. bp Piotr Hemperek powitał wszystkich zebranych uczestników w auli uniwersyteckiej. Kongres otworzył ks. kard. Franciszek Macharski — przewodniczący Komisji Episkopatu Polski d/s Nauki Katolickiej akcentując, iż spotkanie teologów powinno nie tylko spojrzeć wstecz oraz przedstawić obraz osiągnięć i zaniedbań, ale naukowcy-teologowie powinni zmobilizować wszystkie siły, aby wyznaczyć drogi i przygotować środki do bogacenia skarbcza przyszłości. W problematykę Kongresu wprowadził ks. prof. dr hab. Marian Jaworski, rektor PAT w Krakowie.

Organizatorzy Kongresu podzielili obrady na dwie części: przedpołudniową — ogólną i popołudniową — o problematyce specjalistycznej w sekcjach profesorskich.

Sesje poświęcone problematyce ogólnej koncentrowały uwagę uczestników wokół wkładu chrześcijaństwa w kulturę spuściznę naszej Ojczyzny. Referaty wygłosili — w pierwszym dniu: ks. prof. dr Bolesław Inlender (Warszawa), *Chrześcijaństwo a logos polski*; w drugim: ks. bp prof. dr hab. Marian Rechowicz (Lubaczów), *Chrześcijaństwo a etos polski*, prof. dr hab. Irena Sławińska (Lublin), *Inspiracje chrześcijańskie w literaturze polskiej*, ks. prof. dr hab. Józef Tischner (Kraków), *Sytuacja kulturowa Polski i zadania Kościoła*. Po referatach prowadzona była ożywiona i wnikliwa dyskusja, uzupełniająca problematykę referatów ale również wypowiadająca wiele krytycznych zdań wobec prezentowanych opinii przez referentów.

W godzinach popołudniowych odbywały się posiedzenia sekcji profesorskich, wśród nich sekcji bibliistów. Każda z nich miała własny program pracy ale dostosowany do problematyki sesji ogólnych.

Spotkanie bibliistów otworzył przewodniczący sekcji o. prof. dr hab. Hugolin Langkammer OFM wprowadzeniem w tematykę obrad oraz podaniem komunikatów, w których z radością informował o wyniesieniu w ostatnich latach do godności biskupiej trzech bibliistów polskich: ks. bpa Edwarda Samsela (Łonża), ks. bpa Wojciecha Ziembę (Olsztyn) i ks. bpa Kazimierza Romaniuka (Warszawa) oraz o wyborze ks. dra Edwarda Szymanka TChr na przełożonego generalnego Zgromadzenia Księży Chrystusowców. Zmarłych bibliistów: ks. prof. Stanisława Łacha (KUL — Lublin), ks. prof. Władysława Smerkę (PAT — Kraków), ks. prof. Michała Petera (PWT — Poznań) oraz ks. prof. Konrada Gołębiowskiego (Płock) polecił z uczestnikami sesji w gorącej modlitwie łaskawości Boga.

W pierwszym dniu obradom przewodniczył ks. prof. Lech Stachowiak (Lublin). Podczas nich referat wygłosił ks. prof. dr hab. Feliks Gryglewicz (Lublin), *Wpływ Biblii na kulturę polską do drugiej wojny światowej*; a komunikat o. prof. dr hab. Augustyn Jankowski OSB (Kraków), *Skład i zakres działania Papieskiej Komisji Biblijnej w ostatnich latach*. Pierwszy z nich podjął próbę ukazania, w jakim zakresie i z jaką dynamiką Księga Słowa Bożego pretendowała do miana źródła inspiracji kulturowych w naszym narodzie. Drugi, w formie komunikatu, zaznajomił uczestników ze składem Papieskiej Komisji Biblijnej oraz podejmowanymi przez nią w ostatniej kadencji pracami podczas czterech sesji plenarnych, oczywiście z zachowaniem tajemnicy urzędowej w zakresie obowiązującym. Dość dużo uwagi referujący poświęcił ostatniej sesji podejmującej problem chrystologii biblijnej, w czasie której przygotowano dokument, mający ukazać się w najbliższym czasie.

W drugim dniu przewodniczył ks. prof. Stanisław Grzybek (Kraków). Referat wygłosił ks. dr Tomasz Hergesel (Wrocław), *Chrystus — Młodej Polski*, zaś komunikat ks. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz SDB (Lublin), *Wpływ Biblii na kulturę Słowian Południowo-Zachodnich*. Pierwszy w utworach literackich Młodej Polski dopatrywał się Chrystusa Odkupiciela ukrzyżowanego i zmartwychwstałego o wzniosłych cechach człowieka a zatem nie pozbawionego wpływów renowacyjnych, ale odzeganego od mitologii i legendy oraz literatury apokryficznej. W takim chciano znaleźć się przynoszącą zmartwychwstanie Polski. W komunikacie ukazano biblijne akcenty kulturotwórcze u Słowian Południowo-Zachodnich inicjujące przekłady tekstu Pisma św. na języki słowiańskie oraz skryptystyczne komentarze zwłaszcza przeznaczone dla celów homiletycznych.

W dyskusji zastanawiano się nad interpretacją samego problemu inspiracji biblijnej na różne dziedziny kulturowe, nad rozwiązaniem problemu relacji bibliistyki do literatury. Wskazywano na potrzebę przełamania istniejącej pewnego rodzaju obawy przed współpracą biblistów z literaturoznawcami. Zwracano uwagę na brak wypracowanej metody badań na płaszczyźnie literatury (kultura) a bibliistyka (religia) jako wspólnej drogi biblistów i literaturoznawców, sugerując przy tym konieczność spotkania przedstawicieli tychże badań. Stwierdzano, że biblista powinien znać metody literaturoznawcze, ale nie może tylko przy pomocy nich interpretować tekstu biblijnego, który jest natchniony.

Przedstawiciele wydawnictw kościelnych poinformowali o opublikowanych ostatnio pozycjach z zakresu bibliistyki. Bibliści zwrócili uwagę na rozpowszechniany tekst Pisma świętego (Biblii Tysiąclecia, wyd. III) bez ksiąg deuterokanonicznych, sugerując odwołanie się w tej sprawie do władz kościelnych.

Ponieważ zarząd sekcji wybrano dwa lata temu, nie dokonywano jego zmiany podczas obecnego Kongresu. Pozostali w jego składzie: o. prof. dr hab. Hugolin Langkammer OFM (przewodniczący), o. prof. dr hab. Augustyn Jankowski OSB, ks. prof. dr hab. Jan Łach, ks. doc. dr hab. Jan Szlaga, ks. doc. dr hab. Jan Kanty Pytel, którego dokooptowano po śmierci ks. prof. Michała Petera.

Ustalono, że najbliższe sympozjum biblistów będzie organizowane w Gościkowie — Paradyżu albo w Gorzowie Wielkopolskim, a tematem jego będą „Metody egzegetyczne”.

W sesji podczas Kongresu Teologów Polskich w Lublinie brało udział 59 biblistów z różnych ośrodków teologicznych w Polsce. Tym razem uczestniczył w niej również przedstawiciel prawosławia.